

אור האמונה

פרשת ויצא

שבת קודש * י' כסלו, תשע"ג

גיליון מס. 344

❖ דברי התורה שבגיליון מוקדשים ❖

לזש"ק
סופיה הודיה בת שרה פרוין
לרפואה שלמה
מני חזקיה בן דליה, שלמה בנימין בן שרה פרוין
לזיווג הגון וחזרה בתשובה
הילה בת פלורנס
לימוד תורה בישוב דעת
אביהו איתן חדד בן יפה
לעילוי נשמת
שלמה שלומי בן אילנה נאוה, יא' חשון תש"ע
מרים בת יעקב, יב' כסלו
בניהו בן זכריה (יחיאל) ומרים, כו' אדר תשע"ב
ת.נ.צ.ב.ה

”וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה” (כח, י)

מכאן שהגלות מכפרת עוון, שנאמר: "ויצא יעקב וילך חרנה", כלומר: כיון שיצא מארצו וגלה, הלך חרונו של הקדוש ברוך הוא ממנו (ליקוט מעין גנים).

”וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עֲלִים וְיֹרְדִים בו” (כח, יב)

לדרגה כמו שעולים בסולם. על כן אל יפול האדם בדעתו מכל מה שעובר עליו, וכשהוא בבחינת איזה עליה שרואה איזה ישועה והתנוצצות, אל יטעה שכבר האור שלו, רק יִדַע שעדיין הוא רחוק מאוד. ועל ידי זה לא יפול כשרואה אחר כך שנחשך אצלו האור שהוא בחינת ירידה. כי באמת אף על פי כן האור שהאיר לו לא נכבה ולא נסתלק ממנו, וסוף כל סוף יגמור ה' יתברך מה שהתחיל ויטיב עם כלל ישראל ועם כל אחד ואחד בפרטיות, רק שצריכים להיות מצפים לישועה תמיד, בבחינת וכל עין לך תצפה, וכמו שאומרים: כי לישועתך קיוונו כל היום ומצפים לישועה" (ליקו"ה שילוח הקן ה. י).

פעם עולים ופעם יורדים. העיקר להחזיק מעמד ולדעת שאם מחזיקים מעמד בירידה, זוכים אחר כך לעליה. יעקב אבינו, הליכתו לחרן היתה ירידה גדולה, אך דווקא מהירידה הזאת זכה לעליה הגדולה ביותר, זכה להקים את כל בית ישראל.

אתה בחושך? תבקש מה' שיושיע אותך. תרים את הראש. תמלמל אם קשה לך ממש לדבר. תפילות עוזרות. על צמד המילים הזה צריך לחזור שוב ושוב כי אנחנו שוכחים. כי אנחנו לא מאמינים מספיק בכוחה של התפילה. "ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש" (כח, יא). "ויפגע" לשון תפילה, ללמדך שתיקן יעקב תפילת ערבית "ופעל לדורות הבאים שאפילו אם יהיה יהודי במצב של "ערבית", בחושך, באפילת הלילה, במצוקה נפשית ורוחנית, יוכל לפעול על ידי התפילה ותחנונים להקב"ה שיושיעו ומתוך החשיכה תבוא לו הישועה (שפת אמת)."

תפילה היא עקשנות. רחל אמנו לא מוותרת "נפתולי אלוקים נפתלתי עם אחותי" (ל. ה). נתעקשתי והפצתי פצירות ונפתולים הרבה למקום, להיות שווה לאחותי, שגם אני רוצה, כמו אחותי, ללדת בנים (רש"י). ואין מסתיים הפסוק? "גם יכולתי". כשמתעקשים בתפילה, על פי רוב זוכים. וכרחל כך לאה. אוקיינוס של דמעות הורידה לאה על כך שהיתה מיועדת להנשא לעשיו. שהיו הכל אומרים: שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן, הגדולה לגדול והקטנה לקטן (בבא בתרא קכג.). "דיברו אנשי שלומנו במעלתה של עבודת ההתבודדות וריבוי התפילה שלומדים אנו זאת מלאה אמנו, שאף שיעקב אהב את רחל, והיא היתה מיועדת על פי הסדר שנקבע למעלה להינשא לעשו, אף על פי

כל הדרך של עבודת ה' היא דרך של עליות וירידות. רגעים של התעלות ודביקות לצד רגעי כשלון ונפילה. הסולם בחלומו של יעקב אבינו מוצב ארצה, הכי נמוך שאפשר. אך ראשו מגיע השמימה, עד השמים אפשר להגיע איתו, עד ה' יתברך בעצמו. על סולם אי אפשר להתקדם אלא בהדרגה, שלב אחרי שלב. לפעמים נופלים, עד לתחתית ממש, אך מתחזקים ומתחילים לטפס מחדש. יעקב אבינו יוצא מבאר שבע - משכן הקדושה, והולך לחרן - משכן הסטרא אחרא. והוא לא נשבר. הוא לא מתייאש. כי זה המסלול של יהודי שרוצה להתקרב אל ה'.

כשאדם בחושך, בנפילה, נדמה לו אז שהוא הולך ושוקע, הולך ויורד, במקום לרצות את השי"ת הוא נמשך להבלי העולם הזה, לתאוות. רבונו של עולם מה קורה איתו? לאן נעלמו כל הרגעים שבהם הרגשתי אותך כל כך חזק, שבהם כל כך רצייתי אותך, שנלחמתי על הקדושה, שהרגשתי את הנועם ואת המתיקות שלך, ריבונו של עולם תציל אותי מהחושך הזה שנפלת אליו, תחזיר אותי אליך.

אבל דווקא ברגעים האלה האדם מתקרב אל האמת. דווקא כשהוא בחושך, כשהוא מרגיש את הכישלון, את החוסר, דווקא משם הוא מרים את הראש וצועק לה'. תפילה של אדם ששרוי בעומקה של חשכה רוחנית, זעקה של אדם שרוצה לחזור ולראות את האור, אלה חביבות ורצויות לפניו יתברך יותר מכל.

מלאכי אלוקים עולים ויורדים. והרי הסדר היה צריך להיות הפוך, קודם יורדים, שהרי הם מגיעים מן השמים, ורק אחר כך עולים חזרה. אך זהו רמז לכל מי שרוצה את ה', שרוצה להידבק בקדוש ברוך הוא, שבהתחלה יש לו אור גדול, הוא בעליה, אך מיד אחר כך באה ירידה.

"וזה בחינת מה שעובר על כל אחד, שלפעמים, בחמלת ה' עליו, נפתח לו אור גדול ונדמה לו שבדואי יהיה איש כשר כראוי ואחר כך פתאום נחשך לו כאילו שקעה השמש פתאום שלא בעונתה, שזה בחינת והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, שזהו כל עבודת האדם שצריך לילך מדרגה

כן זכתה מרוב תפילותיה ודמעותיה שהיא הראשונה שנישאה ליעקב, ורוב השבטים יצאו ממנה, ואף משיח גם הוא יהיה מבני בניה, וכל זה מחמת ש"עיני לאה רכות", שהיתה עייפה ולא הרוב הבכיות שבכתה בתפילותיה שלא תיפול חס ושלום בחלקו של עשו. ובכח דמעותיה ותפילותיה הרבות פעלה עד כדי שינוי מזלה לגמרי לגמרי. וכל זה בא ללמדנו שנדע להאמין שכח התפילה הוא למעלה מכל המזלות, למעלה מכל החשבונות והשכלים הנראים והנדמים לכאורה לעינינו. כי יש בכח התפילה לשנות ולהפוך את כל דבר מהיפך אל היפך גמור, והוא הוא העניין שעל ידו מתהפך הכל לטובה - לטוב הגמור" (שיח שרפי קודש, ח"ו, ש"ד"מ).

איזה חסד גדול הוא התפילה. בכל רגע ורגע, בכל מצב ובכל מקום, יהודי מרים את הראש ומבקש ממלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא כל מה שהוא חפץ, כל מה שחסר לו, מתפלל על כל מה שכואב לו, על כל מה שמדאיג אותו, על הכל הוא יכול לדבר עם ה' ולבקש שיעזור לו. וכאשר עומד האדם לפני אלוקיו בידיעה אמיתית שרק הוא מסוגל לעזור לו, ושאינו לו משלו מאומה, אם יאמץ את לבו בתפילה חמה וכנה, וישליך כל יהבו רק על בורא כל העולמות, גם כשלא רואה שום פתרון הגיוני לבקשתו, הרי שמהר מאוד יוכיחו לו שהיה לו על מי לסמוך. וכדברי רבי נתן מברסלב זצ"ל: "צריך להרגיל את עצמו להתפלל על כל מה שחסר לו, הן פרנסה או בנים או כשיש לו חולה חס ושלום בביתו וצריך רפואה וכו', על כולם תהיה עיקר עצתו רק להתפלל להשם יתברך, ויאמין בהשם יתברך שהקדוש ברוך הוא טוב לכל, הן לרפואה הן לפרנסה הן לכל הדברים וזה יהיה עיקר השתדלותו כי לקרוא להקב"ה זה טוב ומועיל לכל דבר שבעולם וזה הוא יכול למצוא תמיד כי הוא יתברך בנמצא תמיד" (קיצור ליקוטי מוה"ר"ן יד).

קשה לך? יש לך צרות בבית? יש לך צרות עם השכנים? תוותר. בורא עולם זוכר יותר מכל דבר את הרגעים שבהם ויתרנו למען אחרים. היותו, הנתניה, האהבה, הכף זכות, זה הכי חשוב אצל הקב"ה. כי עם זה פותרים בעיות ומסיימים סכסוכים וחוזרים להרגיש את ה'.

"ויזכור אלוקים את רחל" (ל. כב). בזכות מה זכר אותה ה' ונתן לה בנים? בזכות היותו הענק שעשתה כשמסרה את הסימנים ללאה כדי שלא תתבייש בכך שרחל, הצעירה, נישאת לפניה. אדם מוותר, הוא לא מפסיד. הוא מיד מקבל דברים אחרים. עצומים ונפלאים. כמו רחל שזכתה לתואר הנצחי האמא של כולנו, שזכתה להביא לעולם את יוסף הצדיק שהיה בדרגת האבות, ובניו אפרים ומנשה שהיו בדרגת השבטים. כשאדם מוותר, הוא פותח פתח לאור ה' לחדור אליו ואז הוא שמת, ואין לו כבר צרות. אדם מוותר, מוריד קצת את הראש, מוכן להיות מן הנרדפים ולא מן הרודפים, הוא זוכה לתענוג הנפלא הזה של דבקות בה'.

ויתור זה הכנעה וביטול. כשאדם חושב שהוא כזה וכזה, הוא לא כלום. מי שמבטל את עצמו, השם רוצה אותו, מחכה לתפילה שלו, למעשה הטוב שלו, למצווה שהוא מקיים, השם בתוכו.

מורנו הרב: מדוע אדם חולה? מדוע אין לו ילדים? פרנסה?

הוא לא מוצא את השידוך שלו? הכל בגלל הגאווה. כל הרהור גאווה דוחק את רגלי השכינה יותר מכל עבירה אחרת. לפעמים אדם נכשל בעבירה והוא שבו... אז הוא עושה תשובה. אבל אדם שנמצא בגאווה אין לו שום לב נשבר, הגאווה זה ההפך של לב נשבר ולכן הוא לא עושה תשובה. כשאדם בגאווה הוא לא יכול לסבול אף אדם בעולם, הוא הולך עם המחשבה שהוא הכי חכם, הכי נבון, הכי פיקח. "מי יוכל להגיע אלי?" "מי ישווה לי?" אם אדם מרגיש שהוא עשה איזה

דבר, "התפללתי בכוונה", "צעקתי בתפילה", "קמתי וותיקין", וחושב לעצמו "אני יותר טוב מזה שישן עכשיו במיטה", אז הכל הולך לאיבוד. זה ששוכב עכשיו במיטה אולי הוא אדם חלש? אולי עכשיו הוא מתפלל במיטה עם הטלית ומוריד נחלי דמעות? מה אתה יודע? ברגע שיש לך הרהור גאווה על משהו שעשית, על הנהגה מסוימת שלך ולכן אתה כבר יותר טוב מהשני, באותו הרגע הכל הולך לסטרא אחרא. אבל אם אדם מזהה את הגאווה שלו ועושה תשובה על כל הרהור גאווה, אזי מתקן את הכל ומעלה הכל לקדושה. אומר רבנו (תורה י) שהעצה היעוצה לבטל את הגאווה היא התקרבות לצדיקים. כי ברגע שאדם מתקרב לצדיק האמת, מיד הוא רואה איפה הוא נמצא בתיקון המידות, ומתחיל לשנוא את הרע שלו, מתחיל לשנוא את התאוות, הוא לא ירצה את זה יותר, לכל הפחות הוא לא יעשה מהתאוות "דרך חיים". הוא יתבייש בעצמו ויעשה תשובה. ולא כמו האנשים שעושים מהתאוות דרך חיים ובמקום להתבייש בזה להיפך, הם מתפארים בזה, מחשיבים את זה, אם אנשים היו מאמינים בצדיקים ומתקרבים אליהם ושומעים בקולם, אזי היו זוכים לצאת מכל הרע שלהם ומכל התאוות, ומזדככים לגמרי".

אתה חי בחוסר ודאות? אתה מלא פחדים וחששות? אתה על סף יאוש? יש לך הבטחה מפורשת, הבטחה שקיבל יעקב אבינו באותו לילה גדול ונורא, על אדמת הקודש מקום המקדש, הבטחה שניתנה בעצם לכל ליהודי בכל מקום ובכל מצב בו הוא ימצא - "והנה אנוכי עמך ושמרתיו בכל אשר תלך... כי לא אעזבך" (כח. טו). השם עמך, איתך ואצלך. מאין יבוא עזרי? עזרי מעם השם, עושה שמים וארץ. יעקב אבינו עבר הכל, גורש מבית אבא, נשדד ונושל מכל נכסיו ובסופו של המסע נאלץ לבלות עשרים שנה במחיצתו של רשע ונוכל, גדול הרמאים לבן. יעקב אבינו נכנס אל עומק החושך וההסתור פנים וגילה עבורנו ששם בדיוק נמצא השם. "והנה השם ניצב עליו" הוא לא נבהל מהחושך הגדול הזה שירד עליו, הוא עשה את הדבר האחד והיחיד שיכול להוציא אותו מהחושך, שיכול להוציא כל אדם כשפתאום, באמצע החיים הכל נחשך לו. הוא פונה אל ה'. "ויפגע במקום". ריבונו של עולם תושיע אותי. ריבונו של עולם רק אתה יכול לעזור לי.

בתוך החושך, בתוך הערפל, דבר אחד מבקשים מאתנו: שלא נפסיק לחפש את ה'. להרים את הראש, לדבר עם ה', להאמין שה' איתנו בתוך הצרה, להאמין שהתפילות עוזרות, להאמין בהבטחה שקיבל יעקב אבינו וכל צאצאיו אחריו - "כי לא אעזבך".

"כל העולם הזה הוא לא כדי שיהיה לי טוב, הוא לא כדי שאני אצליח, ולא שהכל יסתדר לי, אלא העולם הזה נברא רק בשביל דבר אחד, שכל רגע ורגע נזכור את ה' ונזכיר את ה'. אדם כל הזמן ממלמל, בקול או בשקט, כל הזמן מדבר עם ה' וכל הזמן אומר בעזרת ה' וברוך ה' ואם ירצה ה' והוא חושב שהוא עושה את זה בשביל הקיום שלו, בשביל שהוא יצליח, בשביל שהוא יוכל לא לטעות, ולא לשגות, ולעשות מה שצריך, אבל בעצם הוא לא יודע שכל מה שעובר עליו כל היום זה רק כדי שהוא יגיד ברוך ה'. לא שהברוך השם יעזור לו לעבור את היום, אלא כל היום, כל מה שעובר עליו זה כדי שהוא יגיד ברוך ה'. הבריאה לכתחילה נבראה כדי שאנחנו נרד למטה כשגרירים של הקב"ה, כדי שהתגלות האלוקית תתגלה כאן, גם בעולם המגושם הזה, בתוך כל הנסיגות, בתוך הצרות, כל אחד והצרות שלו, כל אחד והצמצומים שלו, והוא מרגיש שהוא לא יכול לעמוד בהם בשום אופן,

והוא לא יודע מה לעשות, וגם אם הוא צועק לה' הצעקה לא שלמה, כי המרירות שיש לו בפנים מפריעה לו לצעוק צעקה שלמה, אבל בעצם הוא לא יודע שהצעקה היא מלכתחילה כל התוכנית, כל התוכנית היא מלכתחילה שנגיע לצעקה." (באור פני מלך חיים)

הקב"ה ברא את העולם כדי שידעו ממנו. כדי שיכירו אותו. בתוך המציאות הזאת שידעו מה'. שנדע שאנחנו לא יכולים בלעדיו. שנדע שאנחנו כל רגע ורגע תלויים בו. ושהוא יתברך מחכה שנחפש אותו, שמעומק הצרות והחושך נברח אליו, כי רק הוא יכול להושיע אותנו, "ושמרתך בכל אשר תלך... כי לא אעזבך" כמו בסיפור הבא:

מול החייל הנאצי

שמר'ל רוזנטלר היה איש צעיר אך חולני. הוא סבל מאסטמה, מאי-ספיקת כליות, וגופו היה כחוש וחלוש. סאת היסורים שלו היתה רחבה מיני ים ועמוקה מיני תהום. לא מכבר הלכה לעולמה הרעייה הנאמנה - בלומה'לה - שנכנסה לחדר ניתוח בברלין עקב זיהום, ולא יצאה משם. שמר'ל היה בטוח שיד הרופאים במעל, אבל האוירה העכורה והמאיימת מנעה ממנו לזעוק לעברם את המיית לבו.

"זה רצון ה', והוא רחום וכפר עוון", לחשו לו הגיונות ליבו.

הוא נותר עם ארבע בנות יתומות מחונכות להפליא, אציליות ומאופקות. האסון הנורא שהחריד את ביתם הקטן בעיירה השקטה הנסן, 15 קילומטר מגבול שווייץ, חרץ את הלבבות, החשיך את שמחת החיים בעיניים, אבל לא כיבה את ניצוץ החיים והתקווה לעתיד טוב.

שמר'ל שכב במיטתו והביט בעיניים דומעות בארבע בנותיו. התאומות בנות הארבע נחמה ופייגעל'ע, רבקה'לה בת השמונה, והבכורה שרה-רייזל בת ה-11, שבאצילות ובכוחות נפש עצומים ניסתה למלא את תפקיד האם.

היא בישלה, היא כיבסה, היא היתה הקו המנחה של החינוך בבית.

הדוחק התחיל לכרסם. שמר'ל היה הדוור של העיירה הנסן ושל עוד ארבעה כפרים בסביבה, אך בהוראת שר הפנים הגרמני הוא פוטר לפני כחצי שנה והתחיל לאכול את המעות שחסך. העתיד לא בישר טובות. אחר כך תקפה אותו מחלה קשה מאוד. פרנסה אין, וגרמניה המרושעת חושפת ניבים של חיה טורפת, ומה יהיה על בנותיו היתומות?

הבנות המיוחדות הללו, עדיין אינן מבינות את היקף הגזירה, למעט שרה-רייזל המאזינה לשיח של השכנים הגרמניים, שאף בעיניהם ניצתה אש השנאה. שרה-רייזל מבינה, אבל שותקת.

שמר'ל פתח את חלון חדרו הקטן, הסיט את היולון והביט צפונה, אל מרחבי היערות שעל גבול גרמניה שווייץ, ועיניו החלו להתלחלח. 15 קילומטרים מכאן המדינה הכי נייטרלית בעולם, אולי משם תבוא הישועה, שמר'ל הביט בעצים הגבוהים שצמרותיהם נגעו זו בזו, צופנים סוד שקשה לשמוע.

על שביל הכורכר הרחב דהרו להם מרכבות הברזל של הנאצים לכיוון פולין.

"שרה רייזל" קרא שמר'ל לבכורתו, ולפתע תקף אותו שיעול כבד, שרה רייזל נכנסה והמתנה מספר דקות עד שנרגע משיעולו. "כן, אבא". שמר'ל שאף אויר לריאותיו, גנח ארוכות ונשכב על מיטתו. הוא הביט בבכורתו ולחש לה "בתי הצדקנית, את יודעת שאנחנו בסכנת-חיים כאן בגרמניה, את זוכרת

שלא מזמן הם שרפו את בית הכנסת שלנו... לא נעים להיות כאן..."

שרה רייזל הנהנה בראשה. "נכון אבא..."

"הקשיבי בתי היקרה, אני רוצה לדבר איתך כמו אל ילדה גדולה, כי אני בטוח שתביני. אבא שלך חולה מאוד. קשה לו לנשום, בקושי אני הולך. אמא כבר לא איתנו, מנוחתה עדין אבל את שלוש אחיותיך חייבות לצאת מכאן, אסור להשאיר אתכן פה בגרמניה, אינני יודע מה ילד יום... את מבינה ילדתי?"

שרה-רייזל רצתה לבכות, אך לא נתנה דרור לדמעותיה. היא חשה את הקושי והמכאובים של אבא, אך מה יכלה לעזור לו... היא ילדה קטנה. אבא שלה חולה, אמא איננה, והמלתעות הנאציות מאיימות לבלוע אותן, ולא להותיר שריד ופליט.

"הלילה שרה-רייזל, הלילה אתן נמלטות מכאן, ארבעתכן לכיוון שווייץ. את אוחזת בידיהן של אחיותיך הקטנות וחוצה את היער לכיוון ההוא, שם מדינת שווייץ. אל תפחדו בתי, הקב"ה ילווה אתכן על כל צעד ושעל, ויסייע לכן להגיע למקלט בטוח. אני יקירתי שאשר כאן, כוחותי לא יעמדו לי כי המחלה מכרסמת בי, אבל אעשה הכל להימלט מגרמניה... אם אוכל ואם ירצה ה' ניפגש בעתיד. הנה הכנתי לך כאן שני תיקים. באחד בקבוק מים, עוגות וביסקוויטים, ובשני כמה סוודרים וכפפות. יש לכן מספר ימי הליכה. הישמרו לא ללכת על דרך הכורכר, הגרמנים עלולים לזהות אתכן... לכו בתוך היער, סמוך לדרך... אוהב אתכן מאוד."

לילה. שמר'ל חיבק את בנותיו, ובכה כפי שלא בכה מימיו. צולע וכואב הוא ליווה אותן עד סמוך לשביל הכורכר במבוא היער, וחזר לביתו משווע ומתפלל שהן תגענה לחוף מבטחים. "לכו רק בתוך היער, לא בשבילי" התחנן.

ליבו אמר לו שימיו ספורים. הוא חשש למות ליד בנותיו.

שרה-רייזל היתה גיבורה ממש, והחדירה אומץ ושמחת חיים באחיותיה. "עוד מעט נגיע, והקב"ה יתן לנו בית-חס, ואבא בעזרת ה' גם יבירא ונחזור להיות משפחה... גם אמא תקום עוד מעט בתחיית המתים ונחזור להיות משפחה מאושרת". היא אוחזת בידיהן ושרה, אך בליבה חששות, כי שרה רייזל היא אמנם גיבורה, אך עדיין ילדה.

ביום השלישי לצעדה, רעבות, מוותשות, שרוטות רגליים, ביקשו התאומות ללכת על שביל הכורכר. "די, יש לי המון קוצים ברגלים, לא יכולה ללכת על הקוצים" בכתה נחמה. "נורא כואב לי" התיפחה רבקה'לה.

באופק נשמעו מפעם לפעם אופני מרכבותיהם של הקלגסים הנאציים.

שרה-רייזל התרצתה. "אבל מתקוות שלי, מיד כשנראה חייל גרמני, אנחנו רצות ומתחבאות בתוך היער". "בסדר בסדר" שמחו השלוש. "עוד שלוש ק"מ שווייץ" בישר שלט ירוק. שרה רייזל שמחה מעט. "אבא אמר שאם נמלט מגרמניה ונגיע לשווייץ, יהיה לנו טוב".

לפתע, 100 מטר לפניהן הן מבחינות בעיקול הדרך באופניים דוהרות. על האופניים חייל גרמני עם רובה מתוח על גופו, שועט לעברן. בסך הכל נותרו לשרה-רייזל שניות ספורות להחליט מה לעשות. האם להימלט ליער, ואז יחשוד הגרמני שהן יהודיות, או... ריבונו של עולם מה עושים?! לפתע חשה שרה-רייזל כאילו נחשול של אומץ חודר לנחיריה, מחזק את ריאותיה, ומקשיח את לבה.

"לא לזוז חמודות, לאחוז את ידי ולנסות לחייך..." היא מצווה על אחיותיה המבוהלות.

כשהתחילה המלחמה, היו האחיות לבית רוזנטלר בשוויץ, מוגנות מפני הנאצים, ומיד לאחריהן עלו ארצה, והקימו כאן את ביתן. את אביהן הן לא פגשו מעולם, אך הן זוכרות לו את חינוכו המיוחד שהעניק להן להקדים שלום לכל אדם, ואת הבטחון שנטע בהן, שהקב"ה מלווה את האדם על כל צעד ושעל.

ומוסיף המחבר: לא מכבר הגיעה מעטפה לתיבת הדואר שלי, ובה מכתבה של נערה המתארת בריגוש רב סיפור זה ששמעה כמה פעמים מסבתה עליה השלום, שהיא גיבורת הסיפור. הסבתא נפטרה לא מכבר, שלוש אחיותיה של הסבתא האמיצה, עדיין מתגוררות בבני-ברק, רוות נחת ממשפחות מפוארות והכל בזכות הקדמת שלום, קידה קטנה והרבה אמונה ובטחון בה'.

(מתוך סידרת ספריו של הרב יעקב (קובי) לוי)

החייל הגרמני האט את דהירת אופניו, נעץ מבט חודר בילדות, כשהוא אווזח בימינו בקת הרובה, מתכוון לעצור... האם הוא זומם לירות? שרה רייזל הבינה שהשניות הללו הן שאלה של חיים ומוות. אם החייל הגרמני יבחין בפחדן ויגלה שהן יהודיות, זה ייגמר רע. כוחות עלומים הניעו אותה להניח את אחיזת ידיה מאחיותיה, להזדקף, ליישר כתפיים, לחדד מבט, לפנות לחיל ולומר לו בקור רוח "שלום לך אדוני", תוך כדי קידה קטנה להוד נבזותו של הנאצי.

"שלום, בוקר טוב" השיב הקלגס, יישר את רובהו על גבו, לחץ על הדוושות והמשיך לדהור.

המראה "הארי", האומץ, הקידה המנומסת ובעיקר חסדי שמים, גרמו לנאצי לחשוב כי לפניו ארבע נערות גרמניות שיצאו לטיול ביער.

פִּנְת הָאָמוּנָה

בכל עניין צריך שהמחשבה הדבור והמעשה הראשונים יהיו של אמונה.

פיטרו אותך מהעבודה, גנבו לך, קיבלת מכה ברכב, שוטר נתן לך דו"ח תנועה, סלקו את הילד מבית הספר וכו' וכו'...

קודם כל תגיד ככה השם רצה וזה לטובה, גם אם אתה לא מבין מה השם רוצה ממך, ובודאי שאינך מבין איך זה לטובה, קודם כל תגיד ככה השם רצה וזה לטובה, אפילו אם נראה לך שזה ממש לא טוב ויש לך חושך בעיניים, תעשה הפוך ותדבר דבורי אמונה. ("גן הדעת")

תפילה

איך אני יכול ליצור קשר חם וקרוב אתך אבא ובאותו זמן להפגין בוז וזלזול כלפי ילדיך? איך אני לא חושב על הצער שיש לך אבא כשיש שנהא כלפי בניך?

ריבונו של עולם תרחם עלי. לא מספיק יש לי תאוות, אני צריך עוד אחת?

ריבונו של עולם תעזור לי לקדש את הדיבור בשבת קודש. תעזור לי לדבר רק דיבורים של אמונה ויראת שמים, דיבורים קדושים. אל תיתן לי להקל ראש ולדבר גם דיבורי חול, במיוחד כשאין אורחים שאז אני מרשה לעצמי יותר.

ריבונו של עולם אני רוצה לשנוא את הלשון הרע והרכילות, אני לא רוצה לרצות את זה יותר.

ריבונו של עולם אני רוצה לקדש את הדיבור - תעזור לי.

כל הזמן לדבר דיבורים של אמונה ויראת שמים, צריך לפעמים להרפות, ואפילו רבנים חשובים נהגו ונוהגים לדבר עם נשותיהם בענייני חולין, כי לפעמים רק זה מה שנותן חיות לבן אדם, כי לפעמים הוא לא מסוגל לשמוע דברים אחרים.

ריבונו של עולם, תעזור לי להחדיר חזק חזק לראש שאסור בתכלית האיסור להגיד משהו על מישהו שיכול להתפרש כגנאי, כחסרון.

תן לי את הכוח אבא לעצור, להתאפק, כי הרבה פעמים אני זוכר שזה אסור, אני נאבק קצת עם עצמי, אבל בסוף זה יוצא.

ריבונו של עולם, לשון הרע ורכילות זה עוד תאוות, תעזור לי לנצח אותה, כי כמו בכל דבר אחר, בלעדיך אבא אין לי סיכוי.

ריבונו של עולם!

תעזור לי להפסיק לדבר לשון הרע ורכילות. בעיקר באותו "תחום אפור", שכאילו זה מותר, שכאילו זה בסדר, אבל זה לא. כמו למשל כשאנחנו מדברים בבית על המצב בקהילה, כמה סכנות יש בזה. כי כל דבר שיכול להתפרש כגנאי עבור מישהו, זה לשון הרע! כל דבר שאומרים על מישהו ואנשים לא רואים את זה בעין יפה, זה לשון הרע! אפילו אם רק שואלים זה וזה היה או לא היה בתפילה או בשיעור, שהרי זה בודאי נתפס אצל אנשים כחסרון.

ריבונו של עולם, איך אני יכול להתייחס לזה בכזאת קלות? איך זה שיש לי רשימה של תירוצים למה זה בכל זאת מותר, כמו למשל שאי אפשר

שמר שאלה!
מנחם אזולאי

תרומות ניתן להעביר לת.ד. 57943, ירושלים - או לחשבון בנק הדואר 20685668. כל תרומה תתקבל בברכה.

ניתן לקבל את הגיליון בדואר אלקטרוני ע"י שליחת מייל לכתובת: r.m.azolai@gmail.com

בנושאי הקדשות ו/או הנצחות נא לפנות לטל. 03-9339013; 050-4139631 *** בשאר נושאי העלון ניתן לפנות לטלפון: 02-5374711; 050-4181488